

Dojmy z Číny.

9.8. 2007, čtvrtek.

Tak jsem dojela dobře do Pekingu. Cesta byla namáhavá, ale vše OK. Světový Kongres Logiky, metodologie a filosofie věd je monstrózní podnik a zatím trochu chaotický. Zde je obrovský poster před hotelem, a před ním Pavel. Za zmínku stojí ten odkaz na „the Chinese Society for Dialectics of Nature“:



Číňané vypadají ze všeho dosti vyžděšení, anglicky moc nerozumějí, ale snaží se. Zatím sedím na hotelu, a rozkoukávám se. Včera jsme učinili pokus vyrazit do města, ale je to takový blázinec, že jsme rychle šupitali zpět na hotel.

Bylo to však hlavně proto, že venku je zajímavé povětří, připadám si jako v dobře vyhřátém a přemíru zavlažovaném skleníku. Velké horko a vysoká vlhkost vzduchu, prostě jako v parní sauně. Takže za chvíli se cítím celá promočená a unavená. Přitom vnitřní prostory jsou silně překlimatizované, v noci jsem se třásla zimou a otvírala okno, abych se zahřála. Nicméně, беру všechno zde jako zajímavou zkušenost.

Dnes nám rozdali zajímavý pamflet o čínské logice: prostě Marxismus-leninismus v čele s velkým Maem vše již dávno vyřešil. Neexistuje žádný problém kontinua, reálná čísla jsou podvod a nějaký Goedel? Obtížná moucha, kterou velký Mao již dávno zahnal. Jediné správné nekonečno je potenciální, neboť neodporuje marxismu-leninismu, aktuální nekonečno je buržoazní přežitek, který odporuje *dialektice přírody*. To by se Cantor divil!

No sranda, dnes jsem měla opravdu štěstí: večer jsem si pečlivě vybrala přednášky, na které půjdu, ale všechny byly čínské – a všechny byly zrušeny !! Jediná, která zrušena nebyla, byla přednáška o čínské logice – podobalo se to trochu tzv. "ženské logice" (bez urážky,

dámy!). Jeden z účastníků (pečlivý Němec) se zeptal, co je tedy na té čínské logice tak specifického, zda by mohl dotyčný uvést jedno jednoduché pravidlo, které je specifické pro čínskou logiku: odpovědi byly hieroglyfy, aneb rozsypaný čaj.

Ještě jsem zapoměla zaznamenat průběh registrace. Při registraci nám organizátoři rozdali tašky se vším potřebným, jak je všude dobrým zvykem. Ale Pavel neměl potvrzení o zaplacení konferenčního poplatku. Po velkém dohadování jsme jim vysvětlili, že zaplatil určitě, neb mu to přišlo potvrzeno mailem. Tomu se organizátoři zdatní velice podivili, a chtěli vidět ten e-mail. Tak jsem řekla, ať mi někde pustí Internet, ale to se ukázal být neřešitelný problém. Nicméně – všechno zlé je k něčemu dobré, řekli mi, že pokud mám notebook, pak se mohu připojit za 10 chechtáků (tedy těch jejich Yuanů – takto je pokřtil Petr Cintula) na Internet na pokoji. Tak jsem alespoň zjistila, jak se dostat na e-mail. Zkopírovala jsem Pavlovo potvrzení, a šla s tím znovu na registraci. Poté se divili ještě více, proč jim to nesu! A to jsem si přesně zapamatovala toho Číňana (jmenuje se „Richard Richard“ – nickname, abychom si ho zapamatovali), který to potvrzení předtím vyžadoval, a tomu jsem dávala flashku, aby si to zkopíroval. Navíc jsem zjistila, že Pavlovi stejně potvrzení o zaplacení již vydali. No nic, OK.

Při té příležitosti jsem je upozornila, že nám asi dali špatné tašky, protože máme prázdné jmenovky, beze jména. Ale ono ne! Podali nám tužky, že si tam máme jméno napsat sami. Pavel vzal tužku a svým nezapomenutelným rozřeseným rukopisem napsal Materna. Na to byla reakce naprosto nečekaná: Richard Richard se rozzářil a jasnou angličtinou prohlásil – „ty píšeš úplně čínsky!“

10.8., pátek.

Je dobré si občas připomenout, jak to bylo za komančů. Tady to navenek vypadá zcela civilizovaně, ale když se díváš pozorněji, je to vidět. Především – velká přezaměstnanost. Např. včera jsme si zašli na večeři. Při vstupu do restaurace nás obklopilo 10 Číňanů, každého lapili dva, dva další přistrkovali židle. Tak jsme si sedli a požádali o Menu. Po dlouhém vybírání jsem si dala polévku a salát. Přišla jedenáctá Číňanka a já si objednala. Načež ona – „moment“ a běžela pro dalšího Číňana, zeptat se, zda to jídlo mají. Stejná procedura se opakovala u ostatních. Pavel špatně slyší, takže nic nerozuměl a pořád se dožadoval, že si chce také objednat a bylo těžké mu vysvětlit, že musí počkat, až na něj dojde řada. Když procedura objednávání a volání dalších Číňanů skončila, odvedli nás slavnostně do další místnosti, kde opět tři Číňani přistrkovali židle, atd. No, jídlo bylo vcelku dobré, ale bylo toho málo.

V našem hotelu (prvotřídním) jsou mraky Číňanů, kteří stále něco pucují. Další mraky, na každém rohu, kteří jen tak postávají. Jakmile někde zaváháš, seběhne se jich houf, že ti pomůžou, ale ta pomoc spočívá v tom, že zavolají dalšího Číňana, který umí anglicky (asi jediný mezi nimi). Nakonec se dovíš, že máš jít chodbou vlevo, což jsem dávno věděla.

Nebo pokojská: přijde a v koupelně vymění ručníky (které jsou čisté), ale záchod ponechá špinavý (štetka tu není) a do špinavého umyvadla pouze napustí vodu. Když jsem požádala o toaletní papír, vytřeštila oči, a zavolala další Číňanku. Ta přišla po půl hodině s půl rolkou (!!!) toalet'áku. Dále jsem chtěla, aby mi doplnila vody do ledničky (slibují to tu dělat automaticky a nedoporučuje se pít jinou vodu, než balenou, navíc – zaplatila jsem 1200 těch jejich chechtáků jako depozit za spotřebu na pokoji): opět vytřeštěný zrak a vody stále nemám (asi příslušný Číňan zodpovědný přes vody má dovolenou).

Další zajímavost: zatím všechny přednášky Číňanů, kromě jedné (ta "čínská logika") byly zrušeny! Ale "evropsko-americké", prostě západní přednášky jsou OK, a zajímavé.

Ale dnes se mi zadařilo: odpoledne byly dvě „čínské“ přednášky, a opravdu se konaly! Přednášející skvělí, výborná angličtina, obsah zajímavý. Už už jsem si říkala, že si musím poopravit mínění o hostitelské zemi, ale pak jsem na to přišla: ono ty byli Thajwanci! No nic, je to prima poznávat cizí země! Zítra jedeme na výlet do „Summer Palace“.

11.8., sobota.

Výlet do Summer Palace byl trochu zklamáním: mraky, ale opravdu mraky Číňanů, strašně přeplněno, úmorné vedro, a vcelku nic moc zvláštního k vidění (i kdyby to bylo přes ty mraky Číňanů vidět). Nedá se to srovnat s kláštery a buddhistickými chrámy v Kyotu. Rozbolela mě hlava z toho hluku (oni Číňané tak zvláštně pokřikují, vždycky povyskočím, co se děje, ale to je jejich normální mluva) a vedra.

Na závěr – exkurze v továrně na hedvábí však byla velice zajímavá! Domluvila jsem si, že mě tam náš průvodce Henry vezme ještě ve středu a pokusím se něco domů koupit.

Večer opět zážitek – seděli jsme v “beer garden“ před hotelem a povídali si. (Mimochodem, Cintula poznamenal, že beer garden je největší příspěvek Němců světové kultuře.) Konečně se trochu ochladilo a diskuse byla zajímavá (vysvětlovali jsme, co je to analytický vs. syntetický maníkovi, který je Quinovec – ale už naviklaný). Do toho Číňané roztáhli plátno a začali promítat jakýsi pomatený film, a navíc strašně nahlas. Tak jsme to zabalili. Ještě jsem si odskočila na záchod v hotelu: tři Číňanky mi otevřely dveře od hotelu, další dvě otevřely dveře od záchodu. Když jsem dílo vykonala, chtěla jsem se umýt. Pátá (či už šestá?) Číňanka přiskočila a strčila mi ruku pod vodovodní kohoutek (!) a sedmá mi podala papírový ručník. Hlavně, že zřejmě nemají nezaměstnané, ale už mě to začíná otravovat, aspoň na záchodě mám ráda trochu soukromí a klidu.

12.8., neděle.

Dnes jsme měli výlet na Velkou čínskou zeď. A bylo to opravdu úžasné, je to impozantní, velký zážitek, i přesto, že bylo opět vedro. Opravdu je něco úplně jiného vidět to někde na obrázku a ve skutečnosti. Už když jsme přilétali do Pekingu, jsem s úžasem sledovala nádherné hory, které jsme přelétali. Akorát jsem se divila, kde je ta celá jedna pětina světové populace, když ty hory vypadají úplně liduprázdně. Teď už je to jasné: jsou, tedy každý pátý člověk na světě je, v Pekingu nebo na Zdi. Avšak opravdu, je to nádhera, a ani tam nevadily ty mraky Číňanů, je to rozlehlé.

I když, opět to začalo zajímavě: cesta z hotelu autobusem byla poměrně dlouhá, a já už opravdu „despiritely needed a toilet“. Konečně jsme po velkém troubení zaparkovali, a já se zeptala našeho průvodce, kterému nebylo vůbec rozumět (Pavel zjistil s údivem až večer, že onen muž hovořil celý den anglicky), zda je tam někde toaleta. Byla jsem ujištěna, že ano. Ovšem, nejdříve nastalo velké svolávání a řazení, přijelo nás totiž 11 autobusů: „Bus number ten, here! Bus numer 11, there!, atd.“. Konečně jsme se spočítali, seřadili a vyrazili, a já se po půl hodině chůze dočkala onoho spásného internacionálního WC. No, tento deníček by mohl zčervenat, byla to hrůza! Nakonec nejlepší, co tam bylo, bylo to, že to byl asijský styl, tedy turecké záchody. Tam se člověk nemusí ničeho dotknout.

Ještě musím zaznamenat překrásný zážitek cestou dolů ze Zdi. Najednou se ozvalo za mnou zvučné „dobry den“! Otočila jsem se, a ono to Profesor Wilfried Hodges. Překvapeně se ptám, Vy mluvíte česky? Na to on, ne, ale Petr Hájek mi poslal moravské lidové písně, a já se je učím zpívat! Ukázalo se, že je to velký muzikant, a tak jsme cestou dolů z Velké čínské zdi prozpěvovali Janáčka, Martinů, Dvořáka, moravské lidové, bylo to úžasné.

Tak tedy, „bus number four, *climb up the Wall*“, byla to v tom vedru fuška, ale stálo to za to:





Nádherný zážitek, jak možná aspoň trochu ukazují tyto fotky.

Koupila jsem trika pro Karolinku a Verunku a nějaké blbosti, a já úplně zapomněla, že mám smlouvat! Při posledním nákupu se jim asi zželelo hloupé cizinky, a dali mi navíc gratis průvodce po zdi a nějaké fotky. Stále tam člověka chytají za ruce a strkají pod nos (a nejen pod nos) různé lákavé koupě. Rezolutně jsem vše už pak odmítala, ale jedna Číňanka byla neodbytná a nabízela kšiltovky. Řekla jsem, že spěchám, a ona na to, tak ne za 100, já vám je dám za 50. V tom se mi rozbřesko: Já na to, to je moc drahé, a odcházím. Opravdu jsem musela spěchat, aby mi bus No 4 neujel a já dosud nebloudila po Zdi. Ovšem to byl signál – hloupá cizinka konečně pochopila, jak to tu chodí: tak tedy za 30! Nakonec jsem koupila dvě kšiltovky za 50 chechtanců, a jsou docela pěkné.

13.8., pondělí.

Dnes jsem to pos...., no vymyslela opravdu dobře. Večer jsem zjistila, že pondělní program je fakt nabitý, a že mne zajímají 3 sekce, které však běží paralelně. No jo, jeden den vědeckého půstu a pak hody, řekla jsem si. A poslala Pavla na sekci C1, Libora na sekci A2 (ale ten měl rozum a chystal si svou zvanou přednášku), rozhodla se oželet Cintulu, Palomákiho a Placka a vyrazila na sekci A3, neboť tam měl být Moshe Vardi, kterého jsem neviděla od roku 1992, kdy jsme byli spolu na letní škole v Belfastu a na VLDB v Dublinu.

Ale ouha: sekce C1 byla skoro celá zrušena až na dvě nezajímavé přednášky, Cintula byl večer v „beer garden“ naštvaný, že na něj přišlo jen pár Číňanů, a já zjistila, že Moshe Vardi je jiný Moshe Vardi a ostatní přednášky v mnou zvolené sekci byla naprostá palba: tvrdá computabilita, teorie grafů, apod., chytala jsem se vždy jen tak do půlky.

V poledne jsme měli společnou přednášku s Pavlem, dotazy zajímavé, bylo to OK. Večer jsme šli všichni na plenární zvanou přednášku – přednášející zvučného a slavného jména – Ehud Hrushovski měl téma Gödel a teorie modelů, což mě velice zajímá. No, takovou katastrofu jsem ještě na konferenci nezažila. Stále jsem střídavě bojovala s rozhodnutím odejít, a střídavě čekala, kdy se dostane k věci. Bohužel má zvědavost stále vítězila, ale on se k věci nedostával: slidy připomínaly neuspořádané zmatené poznámky studenta na přednášce, ale byly stejně zbytečné, protože nečitelné, a on mluvil o něčem jiném, než o tom, co se z nich vyčíst dalo. A to, co říkal, byly neuspořádané výkřiky geniálně pomateného matematika: možná, že je geniální, ale ono často ta genialita má blízko k debilitě, a tento člověk je přinejmenším sociálním debilem. Ale to není jeho chyba, ale chyba organizátorů.

Chlapci to ještě vydýchávají v beer garden, a já jdu spát, neb zítra přednáším já. To jsem zvědavá, co si napíší do svého pamětníku ti, co přijdou na mne! (Pokud vůbec někdo přijde.)

14.8., úterý.

Dnes to bylo podobné, opět pracovní den, a opět stejné zážitky, co se týká programu. Opět souběh tří na první pohled výborných sekcí, avšak má geniální strategie byla k ničemu, protože, (a) v jedné sekci (v té mé) odpadly všechny přednášky až na tu mou a ještě přede mnou jedna „úžasná“ Číňanka, (b) ve druhé sekci – kterou jsem si vybrala jako „vatu“ před svou přednáškou, to nestálo za nic, filosofické bla bla, a ta třetí sekce byla jakž takž.

Nicméně, poučena vývojem zdejšího kongresu jsem nezoufala a přebíhala a přebíhala, hledala a hledala, až jsem narazila na perlu: jedna Belgičanka, mimochodem pěkná mladá dívenka (já ve svém věku již mohu ocenit i to, že je dívka logičkou a navíc pěkná) měla skvělou přednášku o modelování „belief revision a knowledge v multi-agentním světě“ (Danko – slyšíš?). Hned jsem za ní běžela, dala jí svou vizitku a domluvily se na dalším kontaktu. A teď večer v beer garden jsem to vykládala Cintulovi, a ten se začal hrozně smát: „Víš, že jsem vyhrál naši soutěž o SMS, která nejvíce našťve? Poslal jsem SMSku Ondrovi, že sedím na pivě se Sonjou a Ameli!“ Odpověď od Ondry: „Ty zvíře!“ Oni se totiž naši kluci s těmi Belgičankami znají a vědí o jejich kvalitách.

Musím to trochu rozvést: tak ta Číňanka přede mnou měla přednášku na téma rezoluce v predikátové logice. Obsah tak asi na úrovni úvodního kursu logiky pro prváky, jen trochu hůře podané, bez potřebného nadhledu. Angličtina slušná, neb to, co promítala, také četla. Ale pak se jí nějak zasekl Power Point, ona to nepoznala a četla dále a ukončila výklad uprostřed. Ale bylo to jedno, obsah nebyl důležitý. I když, trochu mi jí bylo líto, ta jazyková bariéra je naprosto degradující, a deprimující.

Připomnělo mi to, jak jsem měla první přednášku v angličtině na mezinárodní konferenci v Maďarsku ještě za komančů, a celé odpoledne běhala po pustě a učila se to téměř nazpaměť, a přitom trnula hrůzou, že se mne někdo na něco zeptá, a já nebudu vědět, na co, neboť nebudu rozumět. Tenkrát to dopadlo sice dobře, ta má přednáška, a vyústila v pozvání do Irska, na University of Belfast dělat PhD. Ovšem, to bylo za komančů něco neslýchaného, soudružka kádruvačka v ČKD prohlásila, „co by ta Duží ještě chtěla, vždyť už dostala od socialistického režimu až moc, když jsme jí umožnili pracovat v ČKD Tatra Smíchov“, a rozhodla, že nikam nepojedu. David Bell to nemohl pochopit, a psal (bezvýsledně) na ambasádu, že mne chce jako PhD studentku, že mi dá stipendium a vše potřebné, a proč to není možné, ..., asi nepochopil náš dokonalý systém kádrování. Soudruh ředitel ČKD Tatra Smíchov za mnou tenkrát přišel a důvěrně mi poradil, že mám soudružce slíbit svetřík ze Západu, a určitě pojedu. Ale, no, ... nikam jsem nejela.

Při mé dnešní přednášce se mne jedna Číňanka zeptala, zda používám abstrakci predikátů (o lambda abstrakci jsem mluvila skoro půl hodiny). Usilovně jsem přemýšlela, proč se ptá na

takovou pitomost, ale chairman duchapřítomně řekl, že to si vyřídíme v kuloárech. Pak za mnou opět přišla a ukázala na nějaký článek, kde prý také používají lambda, *tak jako Vy!* V tom se mi rozbřesklo: zeptala jsem se jí, zda je studentkou, a ona že ano, že dělá PhD na téma lambda kalkul a potřebuje literaturu. Je to fakt smutné, zde je zřejmě naprostý blok, získat alespoň základní články na dané téma téměř nemožné. Ale proč se tomu divíme, když u nás to nebylo jiné? Slíbila jsem jí, že jí budu posílat vše, co bude ke studiu potřebovat. Jen mi není úplně jasné jak. Ale snad se to mailem od nás zvládne, když už zde funguje Google, i když omezený. Alespoň můj gmail prochází hladce. Na rozdíl od e-mail, který jde přes universitní server, to nešlo mně ani Polákům do Krakova.

Těsně před přednáškou se mě jiná Číňanka strašně usilovně pokoušela zachytit, já myslela, že chce taky nějakou odbornou pomoc, ale ne. Ona chtěla vědět, zda jsem Duží. Když to zjistila, s úlevou prohlásila, že mi musí předat Certifikát, že jsem zde přednesla přednášku. Tak jsem jí zdvořile poděkovala a vztáhla ruce po onom papíru. Ona vyděšeně ucukla, a odvětila, teď ne, až po přednášce! Tak jsem se rozřehtala a zažertovala, „you don't trust me“! A ona na to, „No! It is a *RULE!*”

Za zmínku ještě stojí dnešní večerní symposium na téma Kosmologie. Přednášel nějaký Carroll, sice to nebyl Luis nýbrž Sean, ale byl opravdu dobrý a já si připadala jak Alenka v říši divů. Uměl to podat nesmírně poutavě a dověděla jsem se, že o vesmíru víme prd. Ne vážně, jeho teorie byly velice zajímavé. V mnohém sice nesouhlasí s Penrosem ani s Hawkinem, ale to není nic divného, vesmír se jeví dle toho, co o něm víme, velice nepřírodně. A to přeci nejde, vždyť je to příroda sama, či její lůno. Jedna teorie byla obzvlášť zajímavá, připomínala Bibli: Do počáteční mizivé entropie něco šťouchlo a vylihlo se mnoho vesmírů, v různých časových dimensích (i co do orientace), s mnoha velkými třesky, a ten náš je jen jedním z nich. A pak už je ten náš docela přirozený.

Stačí dodat: A Bůh viděl, že to bylo *dobré*.

Jinak vše při starém: opět jsem bojovala s oknem. Aha, lapálie s oknem jsem zapomněla zaznamenat: tedy, je to zajímavé. Okno v mém pokoji se musí občas otevřít, jinak bych tu zmrzla (i když riskuji, že mně sežerou moskyti, ale Pavel mi půjčil dobrý repelent). A přihodilo se to hned první den, pak znovu druhý den a dnes opět. O co jde. Okno se stále normálně otvíralo a zavíralo, ale pak to najednou nešlo zavřít. Přitom nesmím opustit pokoj a nechat okno otevřené (to je *RULE*). Říkám si, asi se nějak zasekla klika a volám na „room servis“. Procedura řetězového volání Číňanů tentokrát proběhla velice rychle a na pokoji se objevila šikmooká dáma, která mi vysvětlila, že okno je zamknuté. Já na to, jak je to možné, vždyť před chvílí nebylo! Ona mi ukázala takový zrádný čudlík na klíce, kterého když se dotknu, okno zamknu, a klíček má jenom ona. Tak okno odemkla a já ji požádala, zda by mi nemohla ten zázračný klíček po dobu mého pobytu půjčit. Podívala se na mne, jako by ji uštkla kobra, a řekla, že přeci *Rule* je takové, že klíček smí mít jen ona a já se nemám čudlíku co dotýkat. Ale ten čudlík je umístěn přesně na tom místě, kterého se dotknout při otvírání normálně prostě musíte! No nic, třeba se naučím otvírat okno bezdotykově.

Dále jsem ještě dnes uspěla v mnoha záležitostech. Především, objednala jsem taxi na odjezd na letiště. Jo, taxi v Pekingu, můj milý deníčku, to není jenom tak! Ale to si nechám na zítřek, to je dlouhá story. Podařilo se mi to proto, že jsem zjistila, který člověk na recepci (a) umí relativně dobře anglicky, (b) je docela ochotný a má snahu pomoci, a tedy (c) při troše trpělivosti se s ním časem domluví, což není jinak žádná sranda, jazyková bariéra je prevít.

Objednávka taxi následovala po martyrii s *Depositem*. Při příjezdu po nás chtěli zaplatit hotel předem. Já kývla, že ano, že můžeme platit v chechtancích. Ono to člověku po noci strávené v přeplněném létajícím autobuse moc nemyslí. Ale ouha, oni chtěli navíc ještě *deposit* ve výši 2400 chechtanců za to, co zřejmě zkonsumujeme na pokoji (jak tu mám něco

zkonsumovat, když ty 3 vody za 30 chechtanců jsem už dávno vypila a nových se nedočkala?). Dnes jsem si uvědomila, že nám zřejmě onen *deposit* vrátí až ve čtvrtek při proceduře „checking out“. A co pak budu dělat s tolika chechtancama?

Tak jsem šla na recepci a navrhla, že bych jim dala jako deposit dolary, aby nám dali ty jejich úžasné čínské peníze, abychom měli čas je utratit. Recepční (ten dobrý) mi řekl, že jsem přeci v Číně! (Tedy, že nemohu nechat deposit v dolarech.) A já na to, no jo, ale co pak budu s těma chechtancama dělat? On mi odvětil, že si mohu na letišti chechtance proměnit zpět na dolary. No jo, ale na to musím mít potvrzení a čas na letišti (představa, že tam budu zase stát frontu, atd., mě děsila) a rozhodla se být neoblomná.

Po dlouhém dohadování souhlasil s tím, že mu tam jako deposit nechám kreditní kartu, a on mi vrátí depoziční chechtance. Eureka! Jenže. Pavel by tuto proceduru nezvládl, navíc nemá kartu (ani potvrzení), a tak jsem běžela za ním, že musí se mnou na recepci, že jsem domluvila výhodnou výměnu. Když jsme tam dorazili, ten dobrý recepční, se kterým bylo vše domluveno, tam sice byl, a neměl co na práci, ale pokynuli mi, že musím k jinému. Tak jsem vše začala trpělivě vysvětlovat znovu. Tento druhý recepční však již anglicky tak dobře nevládl a jediné, co pochopil, bylo to, že chci chechtance, a stále mě posílal k bankomatu. Po půl hodině mi došla trpělivost a rezolutně se dožadovala, že již budu mluvit pouze s tím prvním recepčním, který stál nečinně vedle. Výsledkem bylo několik skřeků, můj nový recepční přikývl a řekl, aha, vy chcete nechat jako deposit kreditní kartu! Já s úlevou, YES! Tak jsem začala vysvětlovat Pavlovi, že teď už to půjde hladce a recepční mezitím (najednou oba) chystali chechtance. Zdálo se mi, že jich chystají nějak moc, ale ono dolar není chechtanec, že. Pak ten obrovský balík Peněz pětkrát projeli mašinou, aby to spočítali, a Pavel se obdivoval, jak dokonalé to tu mají, na počítání Peněz mají mašiny!

Ale já již tušila, že je zde opět malér. Oni nám vrátili vše – včetně ceny za ubytování – v těch jejich čínských chechtancích a já tím pádem platila dva pokoje ze své kreditky a v *tvrdé měně!* A my přeci potřebovali pouze oněch 2400 chechtanců, co bychom jinak dělali s těmi Balíky! Myslím, že by to mnohý již dávno vzdal, ale já ne. Je to sice pěkné, „být v Balíku“, ale jde o to, v jakém, není balík jako balík, že. Opět jsem začala trpělivě vysvětlovat, že je to nedorozumění, že jsem přeci chtěla pouze ten nešťastný *deposit!* Kupodivu, ten můj původní dobrý recepční to pochopil, a začal nadávat tomu druhému, že to zvorál (aspoň to tak dle hlasitých fistulových skřeků vypadalo). A nastala nová procedura: (1) odpočítat z toho obrovského balíku 4800 za Room No. 308. (Podotýkám – největší bankovka zde je á 100, jinak 10 nebo 20 či 50. Najednou mašina jakoby tam nebyla a já počítala a slinila prsty jak divá). Poté vyjeli slavnostně z počítače sjetinu (téměř nečitelnou – asi došel tuner) a já na to čumím – výsledek je *minus* 1800! No nic, odpočítala jsem nyní 4860 za Room No 309, opět vyjeli sjetinu, a výsledek je opět *minus* 1800! Obléval mě studený pot, a začala počítat to, co nám zbylo s nadějí, že to někdy pochopím: zbylo 2400 chechtanců v ruce, což mi vlilo novou sílu do žil, neboť to byla přesně částka, o kterou šlo. Do toho všeho skákal stále Pavel, ať mu vysvětlím, co se děje, a navíc oba recepční se překřikovali střídavě pseudo-anglicky a střídavě mandarínsky. Zamávala jsem rukama jako v posluchárně před zdivočelými studenty a řekla „only one, PLEASE!“

Tak mi slavnostně podal ten dobrý recepční s *úsměvem* ty dvě sjetiny a řekl, že je vše v nejlepším OK. Na pokoji jsem studovala onu záhadu. No, zabralo by to další stránku, ale princip byl nakonec jednoduchý: oni spočítali, kolik jsme už utratili, tedy cenu dvou pokojů za pět nocí, odečetli to od té ceny celkové, pak přičetli *deposit*, který opět odečetli, pak odečetli Internet, který jsem již použila, a výsledek byl *minus*, protože mi oni stále ještě dluží 2x 1800 chechtanců, které my utratíme za zbylé noci a my jim dlužíme to, za co ručíme mou kreditkou, tedy za spotřebu vody na pokoji. Výsledek bude na konci nula, která od nuly pojde. Jednoduché, ne?

Zajímavé je to, že zde opravdu v podstatě funguje tržní ekonomika. Poté, co jsem popsala proceduru s depositem, se to zdá být divné, ale: obchody jsou relativně dobře zásobené, lidé oblečení hezky, na ulici samá dobrá auta, mladí lidé si dokonce dovoří udělat občas srandu a usmát se i na cizince. (Téma politika je však tabu.) A tento hotelový komplex je přepychový a vypadá nádherně (alespoň z dálky, bližší pohled ukáže oprýskané venkovní zdi, oloupané ozdoby, ...).

Tak toto je náš hotel (tedy budova No 1, celkem jich tam bylo 9 a my bydleli v No 4):



Přemýšlím, jak nás vnímají oni. Například v beer garden se nás ujala jedna šikovná servírka, která se učí velice rychle. Jakmile nás večer uvidí, hned přinese ubrousky (!), plastové příbory (!), mile se usměje a servíruje všem pivo a jedno alkohol free beer pro mne. Dnes jsem se s ní loučila, a bylo jí zjevně upřímně líto, že už odjedeme (no, dáváme tuzéry dobré, ale nezdála se to být jediná příčina jejího milého úsměvu). Jsem z toho zmatená: jakoby zde ten pokus o tržní ekonomiku sloučenou s komunistickou ideologií a diktaturou alespoň trochu uspokojivě fungoval! Ale je to jistě strašně nestabilní, je to pořád diktatura, která závisí na „osvíceném vůdci“. A když vůdce rozhodne, může všechno jít zase do pr....

Ale zdá se, že oni jsou velice hrdí na svou novou Čínu. Náš průvodce Henry nám na výletě do Summer Palace s hrdostí vykládal, že ještě nedávno bylo nejčastějším dopravním prostředkem v Číně i v Pekingu *kolo*. A dnes již mají i *dopravní zácpy*! To mě mírně pobavilo, ale je pravda, že doprava v Pekingu je sice hustá, ale dobře zorganizovaná: všichni sice stále troubí a světla se tu většinou nevedou, i něco jako dálnici přecházíme naprosto chaoticky, ale je tu systém čtyř šestiproudových dopravních okruhů bez křižovatek, takže se dá dostat autem z jednoho konce Pekingu na druhý poměrně rychle, tak asi za dvě hodiny, což je fakt rychle vzhledem k rozloze Pekingu. Vždyť v Pekingu je tolik lidí jako v celém Československu (tedy pardon, v Česku a Slovensku) a rozloha je cca 160 x 180 km.

Je pravda, že museli udělat velký ekonomický skok. Ale já jsem mrcha, která ten komunismus cítí na sto honů, a ono to tu smrdí, někdy i velice reálně, nejen metaforicky. Například projít spojovací chodbou v tomto přepychovém hotelu, která je umístěna ve sklepích, je nápor na čichový orgán. A platí to i pro mne, která nemá díky svému kuřáckému zlozvyku téměř žádné čich. Ale je to pořád lepší než procházet venku tou parní lázní.

Musím končit, zítra jedeme brzy ráno na výlet do „Palace of Heaven“.

Ještě zde je zdejší stavební styl. Jsou to moderní paneláky (docela pěkné), ale často je tam někde nalepená taková ta čínská ozdoba, vypadá to zajímavě:



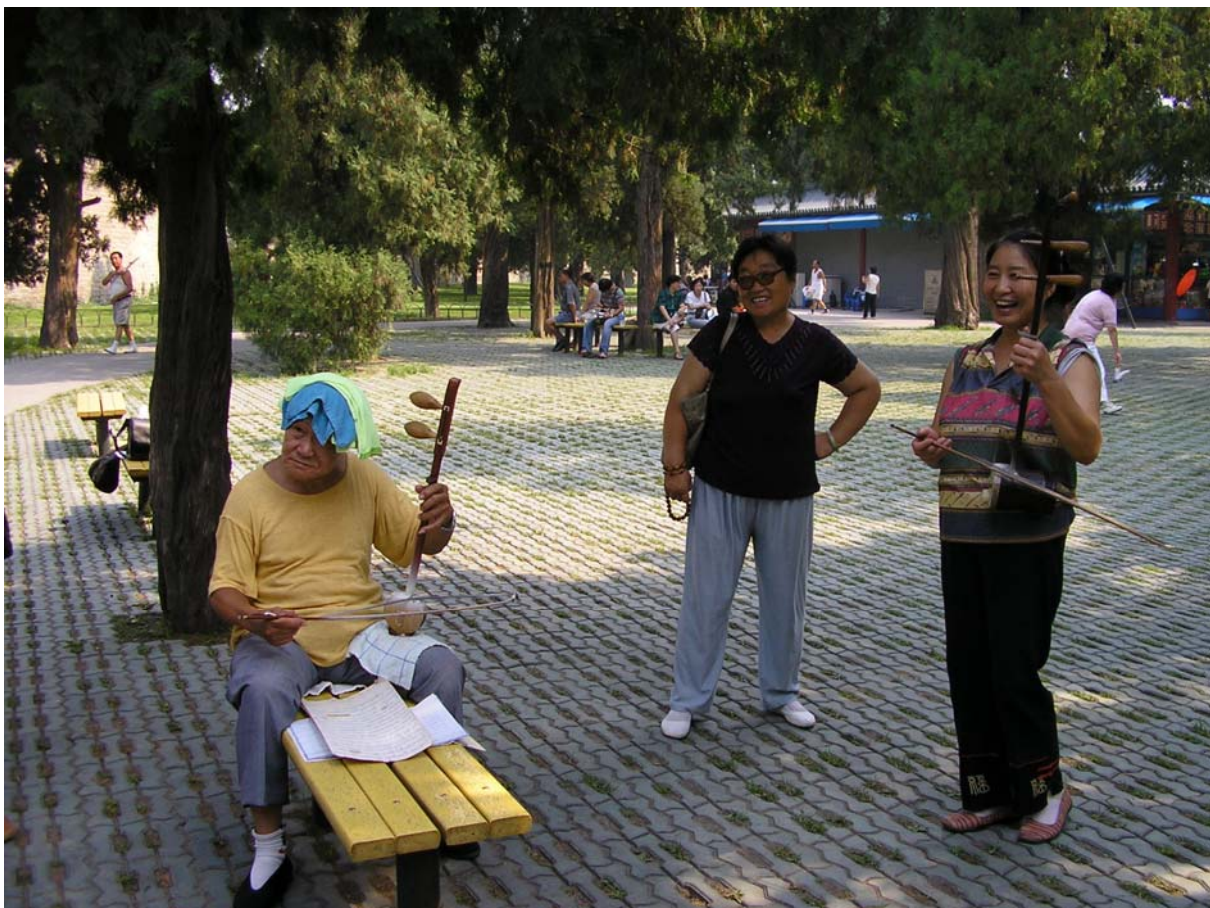
15.8. středa

Výlet do Palace of Heaven byl velice vydařený, litovala jsem jen, že jsme tam byli jen na půl dne. Bylo by dobré nechat si na tento palác (či komplex parků a templů) celý den. Tedy, mohli bychom zůstat déle, náš průvodce Henry (tentýž jako v sobotu) byl velice ochotný, nabízel, že nás vezme ještě do čajovny. Ale Poláci (stejní jako v sobotu) prohlásili, že musí být ve 12 zpět v hotelu. Chtěli stihnout odpolední přednášku Johna Searla a předávání čestného doktorátu. Bodejť by mu Číňané nedali titul honoritního profesora, když je autorem myšlenkového experimentu (argumentu) s čínským pokojem. Ale já již Searla několikrát (no, asi dvakrát) slyšela v Praze, a na ceremonie mě neužije. Mnohem raději bych zažila čínskou čajovnu, abych ji mohla porovnat s japonskou. I když, trochu mě svědomí hryže, jsem tu kvůli konferenci, ale takto aspoň už vím, co to znamená „conference tourism“.

Ptala se našeho Henryho jedna z těch Polek, co je pro typického Číňana nejdůležitější. Byl tím zjevně zaskočen, ale je to šikula, mrkl na řidiče, který sice anglicky neuměl, ale kdo ví, a ihned odpověděl – no přece „Party Leader“!

Palace of Heaven je obrovský park, v němž se nacházejí krásné temply. Číňané se tu procházejí, hrají na lavičkách karty, ale nejčastěji hrají na tradiční hudební nástroje a u toho cvičí. Cvičí staří, mladí, babičky, dědové i děti, a to cvičení je nesmírně půvabné, takové pomalé protahování, které přesně ladí s tradiční hudbou a konfuciánskou atmosférou tohoto místa. Večer jsem si to na pokoji zkusila a teď mě bolí kašdický sval, asi jsem to neodkoulala správně. Nejsem znalec konfuciánské filosofie, ale zdálo se mi, že to tam dýchá úctou k předkům, ke stáří a k rodině, a k životu vůbec. Ani však nevím, zda konfuciánství se dá považovat za náboženství, nebo spíše je to „jen“ životní filosofie. No, určitě to není náboženství v západním slova smyslu, i když je zde hodně prvků „religio“. Přečetli jsme si v průvodci, že se zde dá někde koupit sakrální hudba (divine music), a přinutili Henryho, aby nás tam vzal. Trochu se kroutil, že je zavřeno, a že tam nemůžeme, ale nakonec jsme šli, a po několika skřecích na celý park nám bylo dovoleno vejít a koupit CD-čko. Teď to večer poslouchám, hudba je to velice zvláštní, krásná a působivá.

Zde je fotka, jak tam s velkým gustem hrají:



Henry měl v Summer Palace dobrý zvyk, že se vždy zastavil na tom nejžhavějším slunci a začal vykládat historii Číny a pak speciálně toho místa. Bylo to sice zajímavé, ale po pěti minutách jsem již nevnímala a hledala stín. Následovala jsem jednoho Inda z naší výpravy do stínu, a on pokýval uznale hlavou a poznamenal: „Jen blázni a Angličané zůstávají v poledním žáru na slunci“.

Zde ta historická povídání byla snesitelnější, oni jsou Číňané zjevně velcí patrioti. (Připomnělo mi to, jak jsem v Dublinu v r. 1992 jela na výlet po okolí. Náš šofér byl rovněž velký patriot, jako každý Ir, a zároveň průvodce, a tak neustále vykládal, a to stylem „zde se vždy rád zastavil George Bernard Shaw, tento kámen rád očurával James Joyce, atd.“ Když

mu došel dech a musel zastavit na červenou, začal alespoň zpívat irské národní písně. Výsledkem bylo, že se do Trinity College vracel zpívající autobus!)

Ale já si z toho Henryho povídání zapamatovala akorát to, že jedna z nejdůležitějších postav v čínské historii byla „Dragon lady“, čili dračí lady. Ptala jsem se, čím byla tak významná, a dostala odpověď, že všechno rekonstruovala, přestavěla, a ráda jezdila do Summer Palace. A to byla nějaká císařovna? Ne, nebyla, my Číňané jsme měli jen jednu císařovnu, tedy ženu. Ale dračí lady měla *moc*! A jak to tedy, že ta dračí dáma měla takovou moc? No, ona byla konkubínou sedmi císařů a navíc dala (už nevím kolikátému, asi jednadmdesátému) císaři *syna*! Tak to vidíte milé dámy, není to nespravedlivé? Zákonitá manželka může porodit třeba tučt dcer, a není to k ničemu. Ale když konkubína porodí syna, je z ní rázem nejmocnější žena říše středu.

Ted' jsem se podívala do Encyklopedie, a asi jsem Henrymu špatně rozuměla. Ona ta dračí dáma byla konkubínou v letech 1851 – 1861, a pak se stala císařovnou, byla nesmírně mocná a vládla prostřednictvím svého syna až do r. 1908.

Místo dalšího povídání raději vložím zase nějaké fotky. Tak především, zde je náš Henry, mapa a povídání o Templu:



Další tři fotky zobrazují „Heavenly Centre Stone“. Je to kopeček, kde hraje roli magické číslo 9, což má být počet nebi. Proto je prostřední kruhová část obklopena 9 kameny, ta je obklopena 18, a tak dále až poslední se skládá z 81 kamenů. Mezi každou řadou kamenů je 9 schodů (pokud jsem počítala dobře).





Toto (nahore) je temple, ve kterém jsou uloženy desky takových bohů, jako Great Brightness (čili Slunce), dále bohové Vesmíru, planet, atd., a uctívali se tam bohové nebes.

Nakonec jsme šli do obrazárny, kde vystavují místní umělci. Obrázky byly překrásné, a vždycky je v tom skryta nějaká symbolika. Např. ten bambus a pokroucená růže je muž a žena (muž se tyčí rovně vzhůru, žena se všelijak kroutí, ale je půvabná), pak je tam čtvero ročních období, apod. Úplně dole v koutku se krčily obrázky z kulturní revoluce, tam je symbolika polopatě.







Na této poslední fotce je temple, kde se modlívali za dobrou úrodu.



Po návratu jsme odpoledne zopakovali návštěvu továrny na hedvábí za účelem nákupu dárků. Nakoupila jsem hodně, hedvábné halenky, pěkné. Ale je nutno si vše pořádně prohlédnout – ono jim sem tam ujede šev, rukáv vsazený nakřivo, knoflík nejde zapnout, neb je dírka malá, apod. Když jsem na lapálii s dírkou upozornila, prodavačka mávla rukou a přiběhla s *obrovskými* nůžkami. Přes mé varovné „no, no!“ zkušeně zajela do dírky a udělala z ní *díru* dvoucentimetrovou! Jsem zvědavá, kdo si ty kalhoty koupí, já to nebyla.

Ale bez Henryho by to nešlo, protože bychom tam netrefili, i když jsme jeli taxíkem. A tím se dostávám k pekingským taxíkům. Nevím, jak zvládnou tu olympiádu, anglicky tam vládne málokdo, a s taxikáři se nedá domluvit. A co hůř, oni ani nepřečtou latinku. Je vždy dobré požádat nějakého Číňana, aby napsal adresu čínsky, tj. pomocí „rozsypaného čaje“. Navíc, je dobré nepodléhat záchvatu šetrnosti a brát pouze oficiální taxíky. Petr s Liborem vykládali, jak při předchozí – jejich první – návštěvě Číny si bláhově mysleli, že na letišti prostě půjdou před halu a zavolají taxíka. Když vyšli, sesypali se na ně taxikáři a cpali je do pseudo-taxíků. Poté co odmítli, obvinil je jeden z nich, že mu zavazadly poškrábali auto. Jelikož to byl naprostý nesmysl, zavolali (tedy Petr s Liborem zavolali) policii. Ovšem policajt se podíval na taxi, zjistil, že tam opravdu malá škrábotka je a dal – pochopitelně – za pravdu Číňanovi. Tak museli zaplatit pokutu a jít zpět do haly, aby si taxi objednali přes letištní servis.

My jsme měli štěstí, na cestě z hotelu na letiště náš taxikář uměl asi pět vět anglicky: zeptal se, zda chceme zapnout klimatizaci a pak už jen vykřikoval něco, co znělo jako „olymphiko, olimphiko“! Oni jsou na tu olympiádu hrozně hrdí. A jsou pracovití, disciplinovaní a pořádní, tak to asi bude OK. Např. taxikáři už prý absolvovali třídní kurs angličtiny.

Závěrečný večer byla Fahrwell party s čínskou večeří a zlatým hřebem – Pekingskou operou (či správně „Beijing Opera“). Ta mě opravdu uchvátila, moc se mi to líbilo. I když, říkat tomu opera je poněkud zvláštní. Je to spíše akrobatická pantomima doprovázená rytmickým bubnováním a občas něčím jako hudbou. A občas hlavní hrdin(k)a jako když zazpívá. Či spíše zakvičí strašně vysokou fistulí. Přesto to na mne velice působilo a celkový dojem byl obrovsky silný. I když jsem mytologické příběhy, o které tam šlo, neznala, stačilo sledovat hru očí a celého těla včetně konečků prstů. Bylo v tom tolik emocí, že příběh sám ani nebyl podstatný. Avšak Katerzina Placek říkala, že se jí to vůbec nelíbilo. Asi to bylo tím, že seděla někde vzadu. Já chtěla fotit, tak jsem si sedla na zem přímo pod jeviště, a byla uchvácená.

Hlavní domácí organizátor (Prof. Li či tak nějak) byl tak dojat, že když vše skončilo, začal zpívat valčík na rozloučenou a my se přidali. Zpíval to jako pochod a skoro čistě, ani nekvičel, což mě povzbudilo. Odhadla jsem, že můžu, a zeptala se jej, zda byla Beijing Opera povolena v době kulturní revoluce. Podíval se na mne šibalsky a řekl: „Yes, it was allowed to perform, but it wasn't Beijing opera but Peking opera. And the hero wasn't Monkey King but the Party Leader. And the others weren't our ancient heroes but the Party members”. A já na to, “and what about those beautiful costumes?”. A on odpověděl, “Yes, they used to be dressed up, but in a *modern* way, in the Party uniforms!”

Tak si říkám, jak to v té Číně vlastně je, člověk do toho nevidí. Ekonomika se zdá být tržní a naprosto oddělena od politiky. A někdy mi to připadalo, že co se týká politiky, berou to s klidem, jako úlitbu partajním bohům. I když, čínským disidentem bych být nechtěla, to pak přestává veškerá sranda a jde o hubu.

Ještě musím zaznamenat, jaký je rozdíl mezi „Beijing“ a „Peking“. To první je prastarý čínský název, a znamená něco jako severní sídlo. Ale když je okupovali Japonci, tak to neuměli pořádně vyslovit a říkali tomu Peking. Proto Číňané zásadně užívají název Beijing, pokud ovšem nejde o operu za kulturní revoluce, a Japonce rádi nemají.

A teď pár fotek Beijing opery:







16.8. čtvrtek

A zde už není co psát. Ráno taxíkem na letiště, pak celý den v létajícím autobuse, přestup ve Vídni a v noci jsem se konečně nadechla doma v Hájí chladného, vlhkého, čistého vzduchu bez smogu a bez klimatizace. A jsem doma. Ovšem, teď jsem zjistila přes Servis24, že mám na svém účtu nezaúčtovanou transakci v můj neprospěch – 32 586 Kč, což je přesně výše onoho nešťastného depositu (12 000 chechtanců)! Tak jen doufám, že ujištění recepčního v hotelu Friendship, že mi pomocí karty nic z účtu nevezmou, bylo nejen přátelské, ale i spolehlivé. Vždyť jediný doklad, že jsme zaplatili v hotovosti, je ten téměř nečitelný výstup z tiskárny počítače.

Nicméně, stálo to za to, zkušenost to byla velice zajímavá, dojmy nezapomenutelné.

Tak ádié, hotel Friendship!



(Touto spojovací chodbou jsme chodili každý den na přednášky, ale není to ta sklepní.)